

Nr 213.

Av herr **Weijne**, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framställda förslag angående anslag för anordnande av studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier m. m.

I bilaga till statsverkspropositionen, åttonde huvudtiteln, punkt 134, äskar Kungl. Maj:t ett extra reservationsanslag av 196,000 kronor för anordnande av studentkurser och parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier samt en preparandkurs vid folkskoleseminariet i Luleå. Enligt förslaget skulle i jämförelse med innevarande budgetår två studentkurser och en avdelning i första klassen vid tre dubbelseminarier indragas.

Föredragande departementschefen förklarar de ifrågasatta inskränkningarna vara ett minimum och vill låta på särskild utredning bero, om ytterligare åtgärder i nämnt syfte skola behöva vidtagas.

Av skolöverstyrelsens utredning rörande behovet och tillgången av lärarkrafter vid folkskolorna, vilken i annat sammanhang i statsverkspropositionen i korthet refereras, framgår bl. a., att sommaren 1927 skall finnas ett överskott av 500 lärare, som icke omedelbart kunna vinna anställning.

Enligt mitt förmenande tala synnerligen starka skäl för att man redan nu söker ännu kraftigare, än som ifrågasatts, nedbringa antalet av de från folkskoleseminarierna utexaminerade. För ingen part är det önskligt, att ett större antal lärare bli arbetslösa. Och när detta antal blir så stort som 500, kan man med tämligen stor säkerhet våga påstå, att en del av dem *aldrig* komma att erhålla anställning inom det verksamhetsområde, för vilket de utbildat sig. Erhålles icke plats under det första läsåret efter avlagd examen, torde nämligen vederbörande myndigheter i valet mellan sökande utan tjänstgöring av lätt förklarliga skäl föredraga den senast examinerade. För de sålunda från lärarbanan utestängda blir det fullständigt omöjligt att förränta och amortera sina studieskulder. Och de som icke förrän efter längre eller kortare arbetslöshet erhålla anställning komma att med ökad styrka begära högre löner för reglerande av sina under den ofrivilliga väntetiden växande studieskulder. Statens kostnader för lärarutbildning slutligen måste betecknas som bortkastade pengar, i den mån de användas för utbildande av lärare, som icke äro behöfliga.

Enda möjligheten att vinna en snar inskränkning i antalet av de från folkskoleseminarierna utexaminerade är fullständig indragning under nästa budgetår av studentkurserna. Emot en sådan åtgärd kunna väsentligen

två skäl anföras: behovet från skolans sida av studentutbildade lärare och olämpligheten av att utestänga studenter från folkskollärarebanan.

Gent emot den första av dessa invändningar torde det vara nog att erinra om, att folkskolan under det senaste årtiondet tillförts ett förhållandevis stort antal lärare med studentexamen och, i många fall, jämväl akademisk bildning. Det andra skälet är mera vägande. Men då inträddet på lärarbanan av nya studenter betyder arbetslöshet för dem själva eller andra, och ett slopande av studentkurserna givetvis endast bör ske provisoriskt, till dess jämvikt inträtt, synes ej heller den andra invändningen böra tillmätas avgörande betydelse.

I händelse av studentkursernas indragning under nästa budgetår synes en besparing av omkring 31,000 kronor kunna vinnas.

Med stöd av vad ovan anförts tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts ovan berörda framställning, i vad densamma avser anslag för studentkurser, måtte till anordnande av parallellavdelningar vid vissa folkskoleseminarier ävensom en preparandkurs vid folkskoleseminariet i Luleå anvisa för budgetåret 1926—1927 ett extra reservationsanslag av 165,000 kronor.

Stockholm den 22 januari 1926.

Josef Weijne.